

DEÁK FERENC
MAGYAR NYELVI ÉS SZÖVEGÉRTÉSI
VERSENY

6. évfolyam
2021. november 11.

MEGOLDÓKULCS

Figyelmesen olvasd végig a szöveget, majd válaszolj a kérdésekre!

Lázár Ervin: A manógyár

A soványító palacsinta

Kriszti királykisasszony nem sajnálta volna érte a fele országát. Kincstárából a legszebb smaragdot. Karkötőt, gyűrűt, feliratos trikót, akármit! Meg is hirdette a Királyok Lapjában: „Fele országom, kincstáram legszebb smaragdja, karkötő, gyűrű, feliratos trikó, akármi annak az embernek, aki megutáltatja velem a palacsintát.”

Kriszti királykisasszonynak nyomós oka volt rá, hogy megutálja a palacsintát: Ő maga volt a nyomós ok. Mert gömbölyű volt, mint egy búbos kemence, széles, mint egy szalmakazal, és vastag, mint a rácpácegresi Nagyszederfa.

S mindez miért?

Bizony azért, mert módfölött szerette a palacsintát. Palacsintával kelt, palacsintával feküdt, a palacsinta volt a mindene.

Na, özönlöttek a hirdetésre a különböző doktorok, kuruzslók, kutyapecérek. Egyik injekcióval próbálkozott, a másik ráolvasással, a harmadik kocsikenőcsös palacsintával; majd ettől megundorodik, jajdefinom, mondta Kriszti királykisasszony, és befalt a kocsikenőcsös palacsintából háromszázat, az injekcióra rá se hederített, a ráolvasás szertefoszlott, mint egy nyár végi báránnyelű – csak a palacsinta, a sok palacsinta, meg a palacsinta. – Tessék velem megutáltatni a palacsintát – toporzékolt Kriszti királykisasszony egy ízese meg egy mézes palacsinta között. – Karsú akarok lenni, mint a nádszál, hamm, egy túrós, lenge, mint a tavaszi szellő, hamm, egy kakaós, hamm-hamm-hamm.

Már-már úgy látszott, hogy senki sem tud kifogni Kriszti királykisasszony ádáz szenvedélyén, amikor az erdő felől megérkezett a legeslegutolsó pályázó is, egy nagydarab, kövér, sántikáló ember (gondolom, azért sántikált, mert fájt az Achilles-ina), és azt mondta:

– Kedves Kriszti királykisasszony, dehogyis kell neked megutálnod a palacsintát, éppen ellenkezőleg, annyit ehetsz belőle, amennyit akarsz, csak az a fontos, hogy az én találmányomból egyél, mert tudja meg mindenki, én, a lángelméjű föl- és kitalálnok, fölaltam a soványító palacsintát.

Így szavalt a nagydarab, kövér, fájós lábú – s amint tőle hallottuk: lángelméjű – föl- és kitalálnok. Kriszti királykisasszony lelkesült arccal a nyakába borult:

– Óh, megmentöm – sóhajtott –, ide azt a soványító palacsintát!

– Egy pillanat – mondta a nagydarab ember, kibontakozott Kriszti királykisasszony karjai közül, és a zsebéből valami csigaszerkezet-félét, meg egy jó hosszú zsineget kotort elő. Az egészet fölhajította egy jó magas fa legfelső ágára, s egy kicsit huzigálta a madzagot.

– Na, most jó – mondta. – Ide egy palacsintát!

A palacsintát fölérősítette a csiga zsinórjára, és fölhúzta a fa legtetejére.

– Tessék, Kriszti királykisasszony, edd meg!

– De hogyan? – rémüldözött Kriszti királykisasszony.

– Mássz föl érte! Esküszöm, mire az ezredik soványító palacsintát megeszed, karcsú leszel, mint a nádszál, és lenge, mint a tavaszi szellő.

– Brr-krccs-riccs-reccs-zrr – így szóltak az ágak, amint Kriszti királykisasszony szuszogva, fújtatva, lihegve szuszogott, fújtatott, lihegett fölfelé a fán. Ez volt ám a mászás! Mint a záporoső, szakadt Kriszti királykisasszony veritéke. Fogadjunk, fogyott vagy tíz dekát, mire a fa tetejére ért. Szusszant egyet, és hamm, befalta a palacsintát.

– Én innen többé le nem megyek – mondta nekikeseredetten. – Húzzatok föl még egy palacsintát!

– Azt már nem – mondta odalent magabiztosan a kitalálnok. – De ha lejössz, idenézz, mit kapsz! – Mutatta, hogy mit. – Lekváros!

– Húúú – mondta Kriszti királykisasszony, és recsegve, ropogva, szuszogva, fújtatva megindult lefelé. Zirr-zörr, az ágak, sitty-sutty, a levelek. És lent, hamm, a lekváros!

– Megy ez, kérem – vigyorgott a kitalálnok, és ügyes szerkezetével máris húzta a fa tetejére a következő palacsintát. – Rajta, Kriszti királykisasszony!

De Kriszti királykisasszony, ahelyett hogy mászni kezdett volna, elfeketedett, ellilult, elzöldült, és kitört, mint egy gejzír.

– Te hóhér, te körmönfont csaló – ordította –, még hogy soványító palacsinta! Csak nem képzeled, hogy ágheggyel böködtetem, fakéreggel horzsolatom, mászással gyötörtetem a drága testem! Poroszlók, elő! Vágjatok huszonötöt a háta végire!

A nagydarab föl- és kitalálnok lángelme nélkül is láthatta, hogy ennek fele sem tréfa, meglendítette hát súlyos testét, és nyilalló Achilles-inakkal rohant arra, amerről jött, az erdő felé. Nyomában a poroszlók suhogtatták a pálcájukat. Futott szegény kitalálnok, ahogy bírta, és közben azt motyogta: – Pedig ágheggyel böködtetés, fakéreggel horzsolatás, mászással gyötörtetés nélkül nem megy. Esetleg egy kis futás sem árt – tette hozzá, és vágázott a fák közt, ahogy a lába bírta.

Így történt, hogy Kriszti királykisasszony máig is gömbölyű, mint a búbos kemence, széles, mint egy szalmakazal, és vastag, mint a rácpácegresi Nagyszederfa.

Bezzeg szegény nagydarab, kövér, fájós lábú föl- és kitalálnok! Éppen tíz kilót fogyott, mire a poroszlók abbahagyták a kergetését. Lihegve és kedvtelve nézte megkarcsúsodott alakját egy patak tükrében, és azt mondta:

– Mégiscsak nagy találmány a soványító palacsinta!

Szövegértési feladatok (40 pont)

1. A szöveg alapján válaszolj az alábbi kérdésekre!

- Milyen tulajdonságai miatt volt fontos Kriszti királykisasszonynak, hogy megutálja a palacsintát?

Mert gömbölyű, széles és vastag volt.

- Milyen hirdetést adott fel a Királyok Lapjában Kriszti királykisasszony? Írd ki a szövegből!

„Fele országom, kincstáram legszebb smaragdja, karkötő, gyűrű, feliratos trikó, akármi annak az embernek, aki megutáltatja velem a palacsintát.”

- Kik özönlöttek a hirdetésre?

Doktorok, kuruzslók, kutyapecérek.

- Ki volt a legeslegutolsó pályázó?

Egy nagydarab, kövér, sántikáló ember.

- Hogyan nevezi magát a soványító palacsinta föltalálója?

A lángelméjű föl- és kitalálnok.

- Hány botütést méretett Kriszti királykisasszony a feltaláló hátára?

25

- Hány kilót fogyott a feltaláló, mire a poroszlók abbahagyták a kergetését?

Éppen 10 kilót fogyott.

15 pont	
---------	--

2. Döntsd el a szöveg alapján, hogy igazak-e az alábbi állítások! Amelyik hamis, javítsd ki úgy, hogy igaz legyen!

1. A hirdetésre özönlöttek különböző kuruzslók, lódoktorok, sámánok! **H**

javítás: **doktorok, kutyapecérek**

2. Egyik injekcióval próbálkozott, a másik ráolvasással, a harmadik kocsikenőcsös palacsintával. **I**

javítás:

3. A föltaláló a zsebéből valami kerékszerkezet-félét, meg egy jó hosszú kötelet kotort elő. **H**

javítás: **csigaszerkezet-féle, zsineg**

4. A kitalálnok túrós palacsintát ígért, ha lemászik Kriszti kisasszony a fáról. **H**

javítás: **lekvárosat**

5. A föl- és kitalálnok lángelme arra rohant, amerről jött, az erdő felé. **I**

javítás:

5 pont	
--------	--

3. Mit jelentenek a következő szavak a szövegben?

körmönfont: **csaló**

lángelméjű: **nagyon okos, zseni**

poroszló: **törvényszolga, katona**

találmány: **új megoldás, amit kigondolt egy szakember; a társadalomnak hasznos új eszköz, tárgy, rendszer, amelyet eddig még nem ismertek.**

gejzír: **melegvizes forrás, amely időközönként kitör a földből**

5 pont	
--------	--

4. Jellemezd a királykisasszonyt a szöveg alapján! A szövegben pontosan megtalálod a külső tulajdonságait, a belső tulajdonságaira pedig az olvasottak alapján következtess!

Külső: **gömbölyű, széles, vastag**

Belső: **szerette a palacsintát, elszánt, nem kitartó, haragos, lusta, szívtelen**

4 pont	
--------	--

5. Keresd meg a szövegben, hogy mihez hasonlítja a különböző dolgokat a mesélő!

Például: „**széles, mint egy szalmakazal**”

lenge, mint **a tavaszi szellő**

vastag, mint **rácpácegresi Nagyszederfa**

szertefoszlott, **mint egy nyár végi bárányfelhő**

karcsú, mint **a nádszál**

szakadt a verítéke, mint **a záporoső**

5 pont	
--------	--

6. Futás közben mit fogalmazott meg a kitaláló, hogy mik nélkül nem megy a fogyás?

„Pedig **ágheggyel böködtetés, fakéreggel horzsolgatás, mászással gyötörtetés nélkül nem megy.**

Esetleg **egy kis futás sem árt.**”

1 pont	
--------	--

7. A célunk eléréséhez nagy áldozatokat kell hoznunk.

Magyarázd el, hogy ez az állítás hogyan jelenik meg ebben a történetben!

- **fel kell ismerni, hogy mi a probléma, célt kell kitűzni**
- **áldozni kell rá**
- **ki kell próbálni több módszert**
- **lustaságon felül kell emelkedni**
- **kitartás**

5 pont	
--------	--

40 pont	
---------	--

Helyesírási és nyelvtani feladatok (40 pont)

1. Írd le betűrendben az alábbi szavakat!

karkötő

kedves

kelt

kinestár

királykisasszony

kitalálnok

kocsikenőcs

Kriszti

kuruzsló

kutyapecér

10 pont	
---------	--

2. Vizsgáld meg a szövegből kiemelt szavakban előforduló mássalhangzótörvényeket!

Írd utánuk a megfelelő betűjelét!

- A) zöngéesség szerinti részleges hasonulás
- B) képzés helye szerinti részleges hasonulás
- C) írásban jelölt teljes hasonulás
- D) összeolvadás

különböző **B**
fakéreggel **C**
tudja **D**
fölhúzta **A**

ehetsz **D**
képzeld **A**
húzzatok **C**

7 pont	
--------	--

3. Írd le a következő szavakat szótagolva!

ma-dza-got

kedv-tel-ve

in-jek-ci-ó-ra

3 pont	
--------	--

4. Milyen szófajúak az alábbi szavak?

meg (is hirdette): **igekötő**

harmadik: számnév

tavaszi: melléknév

mássz: ige

zsineg: főnév

a: névelő

volt: létige

7 pont	
--------	--

5. Keress a szövegből egy magas, egy mély és egy vegyes hangrendű szót! Minimum 3 szótagos legyen!

magas: egyéni, pl.: szenvedélyén

mély: egyéni, pl.: sajnálta

vegyes: egyéni, pl.: királykisasszony

3 pont	
--------	--

6. Melyik szót melyik helyesírási alapelv alapján írjuk? Párosítsd a helyes megoldásokat! Egy alapelvhez kettő szó tartozik! A kiemelt betűk segítenek!

Kiejtés szerinti írásmód

Szóelemző írásmód

Egyszerűsítő írásmód

Hagyományos írásmód

fö~~l~~hú~~z~~ta

gömbölyű

szusszant,

királykisasszony

megundorodik

ághegy~~g~~yel

nyomós

ná~~d~~szál,

4 pont	
--------	--

7. Pótold a hiányzó igealakokat a megadott minta szerint! Ne változtasd meg az igeragozást! Nevezd meg az igemódokat!

Kijelentő mód	Feltételes mód	Felszólító mód
sajnálja	sajnálta volna	sajnálja
kezd	kezdett volna	kezdje
vágtok	vágnátok	vágjatok
megy	menne	menjen
megutálja	megutálná	utálja meg

6 pont	
--------	--

40 pont	
---------	--

Összpontszám:

80 pont	
---------	--

Készítette:
Ekkert Dorina